

pátek 6/6, 20⁰⁰

Velké Meziříčí

kostel sv. Mikuláše

Tirbutina Ensemble

Ivana Bilej Brouková,
Tereza Böhmová / soprán

Daniela Čermáková, Anna Chadimová
Havlíková, Kamila Mazalová / alt

Barbora Kabátková / soprán, umělecká vedoucí

Lieve Blancquaert / fotografie, průvodce

Ve spolupráci

VELKÉ MEZIŘÍČÍ

program

Ecce femina Příběh ženy

Narození

Kolébavka **Huli, beli, usni** (lidová z Hrozenkova)

Offertorium **Exsulta satis filia Sion** (gregoriánský chorál)

Antifona **Ecce, virgo concipiet – Ps. 18** (gregoriánský chorál)

Moteto **Ave, dei genitrix** (Codex Speciálník, Čechy, 15. st.)

Panenství

Sekvence **Virgines egregie** (gregoriánský chorál)

Sanctus super Gaude quam magnificat (Čechy, 15. st.)

Sňatek

Antifona **Descendi in ortum nucum** (gregoriánský chorál)

Responsorium **Sicut cedrus exaltata sum** (gregoriánský chorál)

Aleluia **Que est ista** (Codex Las Huelgas, Španělsko, 14. st.)

Antifona **Anima mea liquefacta est** (gregoriánský chorál)

Smrt

Tractus **Emitte Spiritum** – tropus **Suspirant mentes**
(gregoriánský chorál, Čechy, 15. st.)

Leich **Ach, homo perpende fragilis – Ach, seculi vana gloria**
(gregoriánský chorál, Čechy, 14. st.)

Antiphona **Audivi vocem – Ps. Levabo oculos meos**
(gregoriánský chorál)

Prosa **Portum in ultimo** (Codex Calixtinus, Španělsko, 12. století)

Nocleh po smrti (lidová z Bělé)

Narození, svatba, smrt: Lieve Blancquaert se svým fotoaparátem procestovala celý svět, aby portrétovala dívky a ženy během výjimečných životních situací. Její sugestivní fotografie, stejně tak jako příběhy, které během programu vypráví, popisují ženskou sílu, zároveň zranitelnost, trápení, ale i houževnatosti, ženu v roli utěšitelky, ošetřovatelky či prostředníka.

Tiburtina Ensemble hledá stejná témata v jednohlasém i vícehlasém repertoáru středověku (gregoriáský chorál, ve španělských kodexech Las Huelgas, Calixtinus či v českém Speciálníku) a v lidových písních. To vše vytváří unikátní představení kombinující slovo, fotografii a hudbu o hlubokých lidských prožitcích, které jsou jedinečné a stejně tak všeobecné, protože je prožívají milióny žen po celém světě.

Láska je důležitým průvodcem ženského života – ať už je to láska k rodičům, partnerům či dětem. Síla této emoce pomáhá v nejkřutějších chvílích lidského bytí. Jak jednoduše vypadá hra se slovy – moc lásky, láska k moci. Tento nepatrný rozdíl v syntaxi však není v reálném světě tak nepatrný. I tyto dvě tváře najdeme na Lieviných fotografiích, v jejích příbězích a v hudbě, kterou Tiburtina Ensemble přináší na pódium.

foto: Václav Jirásek

Ženský vokální soubor **Tiburtina Ensemble** vznikl v roce 2008 v Praze. Věnuje se interpretaci gregoriánského chorálu, středověkého vícehlasu a soudobé hudby. Za svoji existenci si soubor vydobyl pevnou pozici na poli interpretace staré hudby a jako špička ve svém oboru je zván na přední české i zahraniční koncertní cykly a festivaly. Je oceňován zejména pro svou jedinečnou barvu zvuku, vřelost projevu a dramaturgickou nápaditost. Na koncertech souboru můžete slyšet repertoár zcela vokální, vycházející z liturgických pramenů středověku, ale i repertoár vokálně instrumentální uvádějící středověkou hudbu duchovní i světskou. Nebrání se i netradičním projektům – např. ve spolupráci s orchestrem Berg (*Magnificat* pro dvě scholy, orchestr a chrámový prostor Slavomíra Hoříňky), jazzovým triem Davida Dorůžky (crossoverový projekt *Apokalypsis*) či skladatelem Michalem Nejtkem, který pro soubor zkomponoval cyklus *Trobairitz*. Tiburtina Ensemble natočil několik úspěšných alb

pro labely Supraphon, Animal Music, Deutsche Harmonia Mundi, Ricercar a Accent.

Svůj název si soubor vybral mezi historickými postavami středověku. Tiburtina (Sibylla Tiburtina, či Sibyla Tiburská) byla věstkyně, která se stala nejznámější Sibyllou středověku, a to především tím, že její věštby úzce souvisely s křesťanstvím. Paralely mezi pohanskou Sibyllou a křesťanskou prorokyní jsou nasnadě: urozený původ, kazatelské cesty, dotazy mocných a schopnost prorokyň dohlédnout až na konec věků, která je mužům – jakkoli učeným – odepřena.

Uměleckou vedoucí a dramaturgyní souboru je **Barbora Kabátková**. Barbora žije hudbou od dětství. Veliký vliv na její lásku k hudbě měly hodiny klavíru pod vedením Marie Štajnochrové a dlouholeté působení v Kühnově dětském sboru pod vedením Jiřího Chvály. Po dokončení gymnázia vystudovala obor Sbormistrovství chrámové hudby na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy a Hudební vědu na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy. Studium zpěvu se vždy věnovala soukromě. Díky interpretačním kurzům pod vedením Petera Kooije, Julie Hassler, Howarda Crooka či Joela Frederiksena našla cestu ke staré hudbě, které nyní věnuje nejvíce času. Hraje na středověké harfy a psalterium. Na českých a světových koncertních pódii můžete Barboru zastihnout ve spolupráci s předními soubory, jako je např. Collegium Vocale Gent, Cappella Mariana, Musica Florea, Ricercar Consort, In Alto, Tasto Solo, Collegium 1704, Collegium Marianum, Concerto Palatino, Il Gardellino, Concerto Melante, Accentus Austria, La Grand Chapelle ad. Barbora se ráda věnuje i soudobé hudbě – měla možnost vystoupit spolu s Orchestrem Berg, Ostravskou bandou, Prague Modern či s NDR Elbphilharmonie Hamburg. Nebojí se ani jiných žánrů: spoluúčinkovala s Bratry Ebony na jejich albu *Čas holin*.

Lieve Blancquaert je belgická dokumentární fotografka, která si získala uznání díky svému mimořádnému přístupu k citlivým společenským tématům. Již při studiích na Královské akademii výtvarných umění v Gentu vzhlížela k dílu válečného fotografa Tima Page. Po ukončení studia začala pracovat na volné noze pro různá belgická periodika, s každým dalším rokem zdokonalovala svůj dokumentární styl a nikdy se nebála pustit do obtížných témat. Ve svém portfoliu má práce o AIDS v Africe, ženách žijících bez mužů po genocidě ve Rwandě, o rakovině prsu či o mateřské úmrtnosti v Kongu.

S novinářkou a přítelkyní Annemie Struyf spolupracovaly na projektu *A la limite* o lásce a smrti a na knize *My Status Is Positive* o životě s HIV. V roce 2005 společně založily nadaci *Hope For Girls Foundation*, jejímž cílem je vybudovat v Keni útočiště pro dívky v nouzi. Od té doby se projekt rozšířil do Evropy a Lieve a Annemie přinesl v roce 2017 Cenu evropského občana. Lieve také spolupracovala s belgickým spisovatelem a básníkem Erwinem Mortierem, jemuž fotografiemi doprovodila sbírku poezie i knihu o setkáních s nezletilými uprchlíky žijícími v bruselských azylových domech. Je ambasadorskou společností Canon.

I. Narození

Kolébavka (*lidová z Hrozenkova*)

Huli, beli, usni,
puojdzeš ráno s husmi,
budzeš jich ty hnaci
k mynarovej haci.

Huli, beli, usni,
puojdzeš ráno s husmi,
budzeš ty jich pasci
po zelenej chrasci.

Holušky, holušky,
pletu ci pančušky
a to také nové
na noženky tvoje.

Holiže, holiže,
mamka co kolíše,
kedz co ukolíše,
puojdze do Beluše.

Čo tam budze robic?
Po Beluši chodzic,
bělú růžu trhac
a červenú voňac.

Buvaja, buvaja,
puojdzeme do haja,
nabereme kvěca,
obložíme dzjěca.

Offertorium **Exsulta satis** (Zacharjáš 9:9-10)

Rozjásej se, sijónská dcero, dcero jeruzalémská, propukni v hlachol!
Hle, přichází k tobě tvůj král, spravedlivý a zachráněný, pokořený,
jede na oslu, na oslátku, osličím mláděti.

Verš: Vyhlásí pronárodům pokoj; jeho vláda bude od moře k moři,
od Řeky až do dálav země.

Antiphona **Ecce, virgo concipiet** (Izajáš 7,14, Žalm 18)

Hle, Panna počne a porodí Syna a bude nazván jménem Emanuel.
V. Nebesa vypravují o Boží slávě, obloha hovoří o díle jeho rukou.
Svoji řeč předává jeden den druhému, noc noci sděluje poznatky
Bůh slunci na nebi postavil stan, ono jak ženich z komnaty vyjde

Cantio **Ave dei genitrix**

Zdravas, rodičko Boží, drahokame vzácný, Maria, matko milosti, strome vznešený.
Milosti, jež rozhodla o tvém svatém početí, plná tak,
že dokážeš nosit Krista v náručí. Pán chce přijmout podobu těla,
ty jsi jeho příbytkem. S tebou také archanděl má jej připravit. Požehnaná, svatá
Panno, je svatý tvůj život, tys poskytla Kristu řadra plná mléka.

II. Panenství

Sequence **Virgines egregie**

Panny vznešené, panny posvěcené, před Tvou tvář ozdobené Tvým Ženichem.
Ve věčném odpočinku na výsost vyvýšeném, zpívejte Pánu píseň radostnou.
Pro Syna Božího, jež se Ti zalíbil, jsi kdysi střežila lilii čistoty. Vyhýbala ses
dotykům a společnému ulehnutí, neb jsi chtěla být chrámem Ducha svatého.
Květ tvé cudnosti se uchoval, zdržela ses tělesné vášně.
Sedíš se svou panenskou společnicí, byla ti dána náležitá odměna čistoty.
Nepatříš mezi pošetilé, které čekají na ženicha s prázdnými nádobami.
Spíše mezi prozíravé, které jsou dobře připraveny s plnými lampami.
Ženich se chystá promluvit k pannám pošetilým, kterým v nich chybí olej.
Neotevře vám, ale dá vám, prozíravým, odměnu.
Ó ctihodná panno, jejíž svátky jsou po roce zpět, aby byly opět slaveny.
Cudná, moudrá a věrná, nechť nám vyprosíš věčné radosti.

Sanctus super Gaude quam magnificat

Svatý, svatý, Pán, Bůh všech zástupů. Nebe i země jsou plny tvé slávy.
Hosana na výsostech.
Požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně. Hosana na výsostech.

III. Sňatek

Antiphona **Descendi in ortum nucum**

Sestoupil jsem do zahrady ořechové podívat se na poupátka do údolí,
podívat se, zda už pučí
vinná réva, zda rozkvetly granátové stromy.
Obrát se, obrát se, Šulamítko, obrát se, obrát se, chceme tě vidět.
Žalm. Neboť král zatouží po tvé kráse, je to tvůj pán a jemu se klaněj.

Responsorium **Sicut cedrus**

Vyrostla jsem jako cedr na Libanónu a jako cypřiš na svazích Siónu,
šířila jsem vůni jako vybraná myrha.
V. Vydávala jsem vůni jako skořice a vonný balzám.

Alleluia **Que est ista**

Alleluia Kdo je ta, jež jak Jitřenka shlíží, krásná jako Luna,
čistá jako žhoucí Slunce, strašná jako vojsko pod praporci?

Antiphona **Anima mea liquefacta est**

Život ze mne prchal, když ke mně můj milý mluvil.
Hledala jsem ho, a nenalezla, volala jsem ho, a neodpověděl mi.
Našli mě strážci obcházející město, zbili mě, zranili mě.
Přehoz mi strhli strážci hradeb.
Jeruzalémské dcery, řekněte mému milému, že jsem nemocna láskou.
Žalm. Bože, vysvobod' mě, Hospodine, na pomoc mi pospěš!

IV. Smrt

Tractus **Emitte Spiritum** – tropus **Suspirant mentes**

Vyšli Ducha a budou stvořeni.
Lkající duše vzdychají k tobě, dobrotivý Bože.
Shlédni teď svou svatou tvář na ty, kdož naříkají a litují spáchaných hříchů
a mají srdce v prudkém ohni.
Podpíráš ty, kdož klesají pod jhem, svou odměnu jim dáváš.
Ty, jenž jsi kdysi naplnil Duchem duše svatých učedníků,
buď vůdcem proroků, jak jsi jim již byl.
Smaž nyní milostivě hříchy svatým ohněm,
abychom zbaveni těla mohli žít v bezpečí.
A obnoví tvář země a zplodí plod pokání.

Leich **Ach, homo perpende fragilis** – **Ach, seculi vana gloria**

Ach, člověče bez ustání křehký, smrtelný a nestálý, jenž uchránit se smrti nemůžeš,
ať kamkoli půjdeš, neboť tě stále uchvacuje, zatímco ty si dle libosti žiješ.
Běda, v den pohromy červ nenávisti supí, a když slyšíš duši naříkat –
kéž bys byla smrtelná – hlouběji meč Kristovy smrti proniká.
Běda, nic platná není urozenost, ani trůnu vznešenost, nic síla rodu,
ani hojnost majetku a spíš čisté svědomí moudrost světa zmůže.
Ach, marná sláva světa je křehká a pomíjivá věc, stejně i vnější vzhled a moc,
čest i moudrost a ostatní radosti světa se ve smrti zhroutí.
Běda, proč milujeme to, co nemá trvání a kvete jako lilie,
jejichž vůně i listí, takové totiž jsou, velikou rychlostí vadnou.
Běda, jen svatokupectví vládne, spravedlnost je utlačována,
pastýři sešli z cesty a stádo jde v jejich šlépějích!
Matko Ježíšova, panno milosrdná, smiř nás se svým Narozeným!

Antiphona **Audiví vocem** – **Ps. Levabo oculos meos**

I slyšel jsem hlas z nebe, řkoucí ke mně:
Piš: Blahoslavení jsou od této chvíle mrtví, kteříž v Pánu umírají.
Žalm: K horám své oči obracím – odkud se dočkám pomoci?
Má pomoc od Hospodina přichází, jenž nebe i zemi učinil!
On nedá klopýtnout noze tvé, tvůj ochránce jistě nedříme.
Jistěže nedříme ani nespí ten, který ochraňuje Izrael!
Neublíží ti slunce během dne, ani měsíc za noci.
Hospodin ochrání tvé vycházení i vcházení, jak nyní, tak i navěky!

Prosa **Portum in ultimo**

V soudný den, uděl nám útočiště u Otce, který je nadevše,
a jeho Syna, který nemá konce.
A s Duchem svatým, který prochází z jednoho do druhého,
můžeme uniknout propasti,
hrůzám pekla, a být spojeni s nejsvatějším andělským chórem.
Takto očištění od hříchů, posedlí blažeností a darem života,
vedeni Tebou, náš Ochránče,
můžeme se zbožnou oddaností vstoupit do zaslíbené Rajské zahrady.

Nocleh po smrti (lidová z Bělé)

Horo, mila, vysoka's je,
kopečku zeleny!
Jak ja sobě rozpomenu
na můj deň posledni.
Ach, Bože můj, mocny Bože,
kaj můj nocleh budžě
tenkrat, když moja dušička
z meho čěla vyjdzě.
Snad u Krista Spasitele,
tam si dopočině,
ach, tam ona prvšu nocku,
ach, dobře spać budžě.
Mam ja postelku ustlanu,
ale vim, že dobře,
co mi Kristus Ježíš ustlal
na kalvarskej hoře.

Pozvánka na druhý
festivalový koncert ve Velkém Meziříčí

úť 17/6
zámek, jídelna, 19³⁰

Jos van Immerseel

cembalo

A. van den Kerckhoven, J. S. Bach, J.-H. Fiocco, P. Philips, J. Bull

Sólový recitál cembalové legendy a zakladatele a uměleckého vedoucího skvělého souboru Anima Eterna je festivalovým poděkováním za dlouholetou podporu, vzácné přátelství a nesčetné a nezapomenutelné umělecké zážitky, které v uplynulých letech Jos připravil pro naše publikum, ať už za klaviaturou cembala, kladívkového klavíru, varhan nebo jako fenomenální dirigent. Jos svůj festivalový program ozdobí vlámskými hudebními poklady; na Moravě díky němu zazní díla u nás málo známých barokních skladatelů.